

Anmälan mot Försäkringskassan, länsproduktion Stockholm, om ombuds begäran om anstånd med att inkomma med yttrande

Beslutsdatum: 2008-04-21

Diarienummer: 4437-2007,

Justitieombudsmannen Cecilia Nordenfelt

Anmälan

I en anmälan till JO klagade advokaten Carl-Johan Vahlén på Försäkringskassans handläggning av två ärenden om livränta enligt lagen (1976:380) om arbetsskade-försäkring, i vilka han varit ombud för A.A. och L.W. Carl-Johan Vahlén anförde bl.a. följande.

I ärendet avseende A.A. meddelade Försäkringskassan i en skrivelse den 15 juni 2007 att beslut om livränta skulle fattas inom kort och att han dessförinnan bereddes tillfälle att yttra sig. Av meddelandet framgick att yttrandet emotsågs senast den 2 juli 2007 samt att, för det fall något yttrande inte inkommit inom svarsfristen, beslut skulle komma att fattas med ledning av de uppgifter som fanns. Den 26 juni 2007 ansökte han om anstånd till den 14 september 2007 med anledning av att ett mycket omfattande material hade tillförts ärendet samt på grund av mellankommande semester. I brev den 29 juni 2007 meddelade Försäkringskassan att semesterledighet inte är ett tillräckligt skäl för anstånd och att yttrandet borde vara kassan tillhanda den 9 juli 2007. Den 4 juli 2007 ansökte han åter om anstånd men fick inget svar. Den 10 juli 2007 fattade kassan beslut i ärendet.

Beträffande ärendet rörande L.W. meddelade Försäkringskassan i en skrivelse den 6 juli 2007 att yttrande i ärendet emotsågs senast den 26 juli 2007 samt att, för det fall något yttrande inte inkommit inom svarsfristen, beslut skulle komma att fattas med ledning av de uppgifter som fanns. Den 12 juli 2007 ansökte han om anstånd till den 23 augusti 2007 med anledning av mellankommande semester. Den 16 juli avlog kassan ansökan med motiveringen att semesterledighet inte är ett tillräckligt skäl för anstånd. Den 30 juli 2007 ansökte han åter om anstånd men fick inget svar. Den 31 juli 2007 fattade kassan beslut i ärendet.

Utredning

Ärendet remitterades till Försäkringskassan som anmodades att yttra sig över det som Carl-Johan Vahlén anfört i sin anmälan.

I sitt remissvar anförde Försäkringskassan, genom länsdirektören Henrik Meldahl, följande.

Yttrandebeträffande A.A.

A.A:s ombud Carl-Johan Vahlén inkom den 24 april 2007 med en begäran om anstånd efter att förslag till beslut och beslutsunderlag kommunicerats honom. Kontorsområdet länsproduktion på Försäkringskassan tillmötesgick ombudets begäran om anstånd då den bedömdes rimlig och ombudet anförde att han skulle inkomma med nya uppgifter. När de nya handlingarna inkommit föredrogs ärendet för försäkringsläkare och därefter fick ombudet cirka tre veckor på sig (kommuniceringsbrev samt handlingar skickades den 15 juni 2007) att bemöta och komplettera vad som framkom av de kommunicerade handlingarna. Den utsatta svarsfristen var enligt Försäkringskassans uppfattning bestämd och tilltagen utifrån ärendets art och materialets omfattning så att ombudet skulle få skäligt rådrum att inkomma med synpunkter innan socialförsäkringsnämndens sammanträde den 10 juli 2007. Det bör särskilt framhållas att det enda som i detta skede tillkommit var ett yttrande från försäkringsläkare över A.A:s ingivna handlingar. När ombudet begärde ytterligare anstånd i två månader på grund av semester beviljades han inte det vilket meddelades honom skriftligen. Eftersom ombudet inte hördes av inom den utsatta kommuniceringstiden fattades beslut i ärendet med det befintliga underlaget.

Enligt Försäkringskassans uppfattning torde det ligga i ombudets uppdrag när de åtar sig att företräda en klient att tillvarata dennes intressen så att ärenden som är färdiga för beslut inte blir liggande för att ombudet inte är i tjänst. Som kontorsområdet länsproduktion anför är ambitionen att driva ärenden framåt så att den enskilde får beslut i sitt ärende och att det blir materiellt riktiga avgöranden. Länsproduktion är således väl medveten om att den andra parten ska ha fått tillfälle att säga sin mening om de uppgifter som ingår i materialet och att kravet på underrättelse och tillfälle till yttrande (kommunikation) enligt förvaltningslagen är en av de viktigaste garantierna för materiellt riktiga avgöranden och för en förvaltning som allmänheten kan känna förtroende för.

När det gäller huruvida anstånd ska beviljas eller inte är utgångspunkten att en sådan begäran bör tillmötesgå så länge som begäran ligger inom det rimligas gräns. En viss restriktivitet finns dock om anståndsbegäran saknar rimliga skäl eller om anståndstiden är allt för lång. Länsproduktion har utifrån förhållandet i A.A:s ärende bedömt att det inte var skäligt, vid denna andra kommunikering, att ett komplett ärende med beslutsunderlag skulle bli liggande under drygt två månader för att ombudet skulle ha semester.

Mot bakgrund av ovan anförda omständigheter kan Försäkringskassan inte se att det förekommit någon felaktighet eller brist i handläggningen genom att inte bevilja ombudet Carl-Johan Vahlén ytterligare anstånd i A.A:s livränteärende.

Yttrandebeträffande L.W.

Efter att förslag till beslut och beslutsunderlag kommunicerats L.W:s ombud Carl-Johan Vahlén den 23 maj 2007 har ombudet kontaktat Försäkringskassan och gjort gällande att ärendet borde kompletteras med vissa handlingar. Ärendet utgick från socialförsäkringsnämndens sammanträde och ombudet skickade in nya handlingar. Därefter konsulterade Försäkringskassan försäkringsläkare som bedömde att de nya handlingarna inte föranledde någon annan medicinsk bedömning än tidigare. Ett nytt kommunikeringsbrev samt handlingar skickades till ombudet den 6 juli 2007 med utsatt kommuniceringstid till den 26 juli 2007 för att han skulle ha möjlighet att bemöta och

komplettera vad som framkom av de kommunicerade handlingarna. Den utsatta svarstiden var enligt Försäkringskassans uppfattning bestämd och tilltagen utifrån ärendets art och materialets omfattning så att ombudet skulle få skäligt rådrum att inkomma med synpunkter innan socialförsäkringsnämndens sammanträde den 31 juli 2007.

Det bör särskilt framhållas att det enda som i detta skede tillkommit var ett yttrande från försäkringsläkare över L.W:s ingivna handlingar. När ombudet begärde ytterligare anstånd på grund av semester beviljades han inte anstånd vilket meddelades honom skriftligen. I samma skrivelse informerades han ytterligare en gång att ärendet skulle föredras i socialförsäkringsnämnd den 31 juli 2007. Eftersom ombudet inte hade hörts av inom den utsatta kommunikeringstiden fattades beslut i ärendet med det befintliga underlaget. Det visade sig sedan att en ny begäran om anstånd inkommit till Försäkringskassan samma dag som socialförsäkringsnämndens sammanträde ägt rum. Beslutet om livränta skickades till ombudet men den sent inkomna begäran om ytterligare anstånd har beklagligt nog inte besvarats av Försäkringskassan.

- - -

Länsproduktion har utifrån förhållandet i L.W:s ärende bedömt att det inte var skäligt att ett, vid denna andra kommunicering, komplett ärende med beslutsunderlag skulle bli liggande under drygt en månad för att ombudet skulle ha semester.

Mot bakgrund av ovan anförda omständigheter kan Försäkringskassan inte se att det förekommit någon felaktighet eller brist i handläggningen genom att inte bevilja ombudet Carl-Johan Vahlén ytterligare anstånd i L.W:s livränteärende.

Carl-Johan Vahlén kommenterade remissvaret.

Bedömning

En enskild måste alltid få tillfälle att yttra sig över material som tillförs ärendet av någon annan. I detta ligger också att Försäkringskassan, i de fall den försäkrade begär anstånd med att yttra sig, bör tillmötesgå en sådan begäran så länge denna ligger inom det rimligas gräns. Om det inte har angetts något skäl till begäran bör dock Försäkringskassan vara restriktiv med att bevilja alltför långa anstånd.

I A.A:s fall var det fråga om en motiverad begäran om förlängt anstånd med över tio veckor vilket får betraktas som en lång tid i sammanhanget. Med hänsyn till att den begärda anståndstiden inkluderade semesterperioden anser jag emellertid att det hade varit rimligt att medge ett längre anstånd än från den 2 juli till den 9 juli 2007.

Även i L.W:s fall var det fråga om en motiverad begäran om anstånd. Det begärda anståndet omfattade sex veckor under sommarmånaderna. En sådan begäran måste anses ligga inom det rimligas gräns och borde enligt min mening ha beviljats.

Det är naturligtvis också olyckligt att Försäkringskassan inte har besvarat Carl-Johan Vahléns senaste skrivelse till kassan. Sammanfattningsvis kan Försäkringskassan inte undgå kritik för handläggningen i aktuella ärenden.

Ärendet avslutas.